Knyga gerai parašyta, suredaguota ir iliustruota. Tik nepažymėtas iliustracijų autorius. Senesnių valgių receptai pertvarkyti, pritaikyta prie sąlygų, aiškiai nusakytas gaminimo procesas. Vienas nepatogumas, kad receptūra patiekta svoriu, o ne tūriu. Reikia turėti svarstykles. Šeimininkėms siūloma ta knyga pasinaudoti, prisiminti ir gaminti seniau lietuvių mėgtus gerus, maistingus valgius. Knygoje yra ir naujų, įdomių patiekalų, pritaikyų esamoms sąlygoms.

Iš knygos keli pavyzdžiai:

SVOČIOS PYRAGAS — KARVOJUS

1½ kg. miltų, 1½ stiklinės pieno ar grietinėlės, 150 gr. mielių, 10 trynių, 350 gr. cukraus, 350 gr. sviesto, 2 pakeliai vanilinio cukraus, 2 citrinų žievelės, 3 stiklinės razinų, 10 gr. druskos.

Dažniausiai kepama aštuonikės pavidalo pyragas ir su pertepimu. Kai tešla pakyla, iškočiojama į lakštą, kuris ištepamas minkštu sviestu (imant pusę nurodyto kiekio), išbarstomos razinos ir suvyniojama į volelį, kuris suriečiamas į aštuonikės pavidalo pyragą. Į tuščias riestainio vietas įstatomi riebalais ištepti, karščiui atsparūs indeliai. Vėliau pyragas puošiamas baltu glaistu, arba apsijojamas miltiniu cukrum. (Tą pyragą kepa ir 2-jų aukštų). Prieš vaišinimą pyragas puošiamas rūtomis, putino uogomis ir žvakutėmis. Į pyrago kilpas svočia įstato kaspinais papuoštus saldaus gėrimo butelius. (Gražiau būtų taurės su midum ar šampanu). Svočia su šiuo pyragu vaišina jaunuosius ir kitus svečius.

DUONINIS TORTAS

12 kiaušinių, 300 gr. cukraus, 1 stiklinė juodos duonos džiuvėsėlių, 3 šaukštai grietinėlės, 40 gr. bulvių krakmolo, 1 šaukštelis kakavos, 1 šaukštelis prieskonių: cinamono, gvazdikėlių, kardamono, kvepiančio pipiro, ½ stiklinės riešutų — šonams apklijuoti.

Tryniai su cukrumi ir prieskoniais gerai išsukami. Trupiniai sumirkomi grietinėle. Pusė trupinių kartu su kakava įmaišoma į trynius. Įmaišant išplaktus baltymus į trynius, įmaišoma likę trupiniai ir krakmolas. Kepama prie 350°. Tortas perpjaunamas į 3 dalis (su siūlu). Papločiai gerai sudrėkinami aviečių ar citrinos sultimis, pertepami kremu, viršus apliejamas glajumi, puošiama kremu, šonai apklijuojami riešutais.

KREMAS

200 gr. cukraus, 300 gr. sviesto, 3 šaukštai miltų, 1 stiklinė vandens ar pieno, vanilijos.

Vanduo užvirinamas su cukrumi ir juo užplikomi miltai (vandeniu sudrėkinti) ir užvirinama. Sviestas ištrinamas su vanilija, dalimis įmaišoma atšaldytas sirupas sukama, kol pasidaro purus kremas. Dėl spalvos dedama deginto cukraus ar kakavos.

GLAJUS (VIRTAS)

200 gr. cukraus. ¼ stiklinės vandens, pusė citrinos sulčių. Cukrus su vandeniu virinamas, uždengus, kol lašas sirupo šaltame vandenyje nebeišsileidžia. Tada įmaišoma pusė citrinos sulčių ir uždengus atšaldoma, įstačius į šaltą vandenį. Paskui supilamas į dubenėlį, supilama citrinos sultys ir sukama iki pabala.

FORMINIAI ŽAGARĖLIAI

150 gr. miltų, 3-4 kiaušiniai, 2 stiklinės grietinės, 100 gr. miltinio cukraus apibarstymui, druskos ir riebalų virimui. Kiaušiniai išplakami ir įmaišoma grietinė, truputis druskos ir miltai. Tešla turi būti tirštumo kaip lietiniams. Virimui imama perpus taukų ir aliejaus. Formelės ant ilgo kotelio pirma įkaitinamos riebaluose, paskui panardinamos į paruoštą tešlą ir skubiai leidžiamos į įkaitintus riebalus. Verdama, kol žagarėlis pats iš formelės iškrenta. Žagarėliams atvėsus, apibarstomi miltiniu cukrum. Šeimininkės tuos forminius žagarėlius mėgsta gaminti, nes jie, ypač voveruškos, papuošia stalą.

S. VALIUVIENĖ

JAUNIMAS

TĖVŲ SKAUSMAI, KAI JAUNUOLIS PRADEDA SAVO GYVENIMĄ

Tėvai negali gyventi vaikų gyvenimu. Tai yra tiesa, kas liečia tėvus iki tam tikros ribos.

Mes negalime priversti pasirinkti mokslo studijas ir negalime priversti, kad jie mokytųsi. Negalime parinkti jiems darbo ir priversti, kad jie gerai jį atliktų. Negalime išrinkti jiems draugų, mylimųjų ar gyvenimo partnerių, t.y. žmonos ar vyro. Negalime sustabdyti jų noro išmėginti skirtingo gyvenimo stiliaus, santykio su kitais žmonėmis, naudojimo alkocholio ar net narkotikų. Negalime sustabdyti padarymo klaidų jų gyvenime, nors gal ir mes patys esame tas klaidas darę, nes neįmanoma jaunuolių įtikinti, kad gyvenimo patirtis turi vertę.

Negalime jiems pasakyti, jog mes juos geriau pažįstame negu jie patys save. Žinome jų silpnybes bei jų pajėgumą. Negalime išbėgti į priekį jų ir ištiesti ranką, kad nesukluptų. Iš tikrųjų mes labai mažai turime kontrolės jaunuolių subrendimo laikotarpyje, nes mes negalime už juos gyventi. Bet tai nereiškia, kad mes neturėtume siekimų ir troškimų jų gyvenimui. Tas nesustabdo mūsų norų, kad jie pajustų savo vertę, kad pajustų džiaugsmą gerai atlikto darbo, kad būtų kitų pagerbti ir įvertinti už jų geras ypatybes. Norime, kad jie patirtų džiaugsmą draugystės, kad atskirtų meilę nuo seksualinio patrauklumo, kad surastų gyvenimui partnerį, kuris mylėtų, suprastų ir įvertintų, kad galėtų pasitikėti ir nebūtų apvilti. Taipo gi norime, kad jie atpažintų savo geras puses ir silpnybes.

Negalime sustabdyti rūpesčio, kad jaunuolis nepersiimtų pasaulėžiūros iš dabartinių perversmų pasaulyje, kad neprarastų atsakomybės jausmo ir nepasisavintų seksualinės laisvės ar iškrypimų, kad nesistengtų savo pajėgumu užsidirbti pragyvenimą, bet lauktų iš kitų paramos. Tuo tarpu kiek nemigo naktų maldoje praleidžia tėvai, prašydami, kad jie būtų tinkamai jaunuolį paruošę gyvenimui, kad jaunuolis palaikytų tikėjimą, turėtų užtektinai humoro, žinotų savo vertę ir turėtų pasitikėjimą savimi, nepasiduotų nepasisekimams. O kiek naktų praleidžiame prie lango maldoje, kad vaikas grįžtų laimingai namo, kad padarytų teisingus apsisprendimus, kad atpažintų blogį nuo

KĄ MANO SESERS LIGA IR MIRTIS IŠAIŠKINO MAN

LIUDA ŠILEIKIENĖ

Miela Jane, atėjo gegužės 24 d., tavo gimtadienis, bet tavęs jau mūsų tarpe nebebuvo. Juk tai būdavo mūsų šeimos pavasario tradicinė šventė. Praslinko vasara, atkeliavo ruduo ir, va, jau lapkričio 11 d. bus metai, kaip tau reikėjo palikti šį pasaulį.

Gimei tu 1924 metais gegužės 24 dieną. Nemunėlio Radvilišky, kai Lietuvoje žaliavo pievos, žydėjo sodai ir visa gamta kvepėjo gyvybe. Dar ir šiandie atsimenu, kaip buvome išsiųsti aš ir brolis keliom dienom pas tetą, o kai grįžome į namus, radome tave gulinčią šalia mamos. Tokia mažytė tu buvai. Tilpai geldelėje, ir mama mums leido pasupti tave.

Aš jau buvau 7 metų, o brolis — 12. Tu, tėvelių jaunoji dukrytė, mano ir brolio mažoji sesutė. Ir augai tu mūsų šeimoje visų mylima.

Atėjo laikas mums išsiskirti. Aš išvažiavau į Kauną studijoms. O, kaip būdavo mums linksma, kai aš grįždavau atostogoms ir tu man galėdavai išsipasakoti savo nuotykius. Pergyvenom pirmąjį rusų užplūdį Lietuvoje. Džiaugėmės, kad likome gyvi, nors tėveliui to nereikėjo pergyventi (jis iš profesijos buvo felčeris), nes 1937 metais mirė.

Mūsų Gamtos-Matematikos fakultetą perkelia į Vilnių. Karas. Lietuvoje vokiečiai. Ir tu prašei mamos, kad tau leistų mokytis Vilniuje ir gyventi su manimi. Tu vėl su savo sesute. Ir nuo to momento aš lyg pajaučiau motinišką atsakomybę savo jaunesniajai sesutei. Aš ištekėjau. Tu gyveni su mumis.

Karo laukas ir rusai vėl artėja. Paliekam Lietuvą. Tu norėjai kartu važiuoti su mumis. Aš, mano vyras, mūsų pirmagimis sūnelis ir tu pasiekiam Vokietiją. Diena po dienos mes tolstame nuo Lietuvos. Mes sekame iš lėktuvų apšaudomais Vokietijos keliais mūsų vežimą. Sukalbame poterius ir kartas nuo karto užniūniuojame: "O Lietuva, koks mielas kraštas, kurio taip netekau ūmai . . ." Ir toji, taip širdžiai artima dainelė, pritariama arklio žingsniams, mums tapo lyg tradicinė, kasdieninė giesmė. Vakarop einame prašyti ūkininkų sūneliui pieno ir arkliui šieno. Pagaliau laimingai visi kartu, neatskirti priartėjome prie Hamburgo. Karas pasibaigė.

Gyvenimas lageriuose vargingas ir monotoniškas. Taip norisi ir vėl būti žmogumi, pačiam užsidirbti duoną. Tu vysteisi į jauną moterį kelionėje per Vokietiją ir stovyklų sąlygose. Tau reikėjo tavo sesers ir švogerio aplinkumoje rasti sau pavėsį, išugdyti charakterį, savimi pasitikėjimą. Jane, tu išaugai į gražią moterį. Buvai tikras mamos paveikslas fiziškai ir dvasiškai. (Brolis vėliau mums rašė iš Lietuvos, kaip kentėjo mama dėl nežinios, kur tu esi, ir visada, eidama į bažnyčią, maldaknygėje nešdavosi ir tavo nuotrauką).

Pagaliau mes Kanadoje. Toronte. Mes kartu. Mamos išmokyta gerbti ir mylėti žmogų, tu gal net aklai, per daug, be didelių išimčių, idealizuodavai žmones. Pasižymėjai dideliu nuoširdumu. Tavo namuose visi būdavo mielai priimti ir gardžiausiais kąsneliais pavaišinti. Mylėjai senus žmones, nes jie tau priminė mamą. Mylėjai vaikus, jaunimą. Dievas nesuteikė tau savo vaikų, tu mylėjai ir didžiavais savo sesers vaikais. Didžiuodavais kitiems jų kiekvienu laimėjimu moksle ar darbe. Gerbė jie ir tave, vienintelę, tetą Kanadoje. Tu turėjai gerą valdišką darbą. Taip mėgdavai vasaros atostogas praleisti prie ežero ir svajodavai, kai išeisi į pensiją, tada galėsi ištisas vasaras praleisti vasarvietėje. Deja, Dievo buvo kiti planai sustatyti. Prieš pat atostogas pajautei didelį galvos skaudėjimą. Daktarų nustatyta: auglys ant smegenų. Tu supratai, ką tai reiškia, ir sudejavai, kodėl tau nebuvo leista pagyventi iki pensijos. Tas laikotarpis taip tavo buvo išplanuotas ir išsvajotas. O kokia didelė kančia apima žmogų, kai staiga sužinai savo dienų skaičių žemėje! Tai aš tik dabar suprantu. Pagaliau, po kelių dienų apsipratai su likimu ir pasakei: "Aš nebijau mirti, aš niekam blogo nesu padariusi . . . "Laukei operacijos. Ir, Jane, 24 val. gailestingųjų seselių priežiūroje, savame bute tu tris mėnesius kantriai, mažai dejuodama, kentėjai savo ligą. Kaip sunku mums buvo matyti tavo jėgų nykimą. Kadangi pati savo draugų nebegalėjai gražiai priimti, kaip pranešdavome, kad kas nors iš artimiausių tavo draugų norėtų tave atlankyti, likdavo visada tas pats atsakymas: "Tegu palaukia." Tavo butas skendėjo prisiųstomis gėlėmis ir sveikatos linkėjimų kortelėmis, bet tai tavęs nebedžiugino, ir gražūs kortelių žodžiai tavęs nebepralinksmindavo. Tavo liga davė man suprasti, kad

LIETUVIŲ LIAUDIES MENAS

---

gėrio ir neprarastų kontrolės, kurios jau mes nebeturime jų gyvenime.

Nekartą norime, kad nors truputį paklausytų mūsų ir išklausytų mūsų patarimų. Nors mes negalime gyventi už juos, bet jaučiame atsakomybę už jų gyvenimo kokybę. Mes žinome, ką jie pergyvena, jeigu jiems nesiseka moksle. Jeigu negali gauti darbo, mes pergyvename kartu su jais. Jeigu kas pasielgia neteisingai su jais, mūsų pyktis nemažesnis už jų. Jeigu jų gyvenime atsiranda nepasisekimų, mes jaučiame tą skausmą drauge.

Nors mes negalime gyventi už juos, bet gyvename su jais. Jų pasisekimai ir džiaugsmai būna mūsų taip, kaip pergyvenimas jų nepasisekimų ar skausmų tampa ir mūsų skausmu. Mes žodžio veik neturime jų gyvenime, bet jie negali atimti teisės mums melstis už juos.

(Sulietuvino L.M.)